

10.III/35. Dr. einkohne 21.IX/35.
12.IX/36. gümmer.

V.

Jumal võib üleloomulikul teel avaldada, mis viisil Ta tahab olla kummardatud - tähendab, et võib olemas olla üleloomulik usk, see on avaldatud Jumala poolt.-

Kui meie tunnëksime Jumalat ainult meie loomuliku mõistusega ja austaksime Teda ainult sel viisil, missugust loomulik mõistus peab õigeks ja kohaseks, siis oleks meil loomulik usk, toetatud ainult mõistuse peale.- Aga kui Jumal avaldab end meile üleloomulikul viisil, see on kui Ta kas Ise või oma usaldusväärsete saadikute kaudu kõneleb meile ja õpetab meid, mis viisil peame Teda austama, siis on meil üleloomulik või avaldatud usk.-

Eelarvamiseta inimesele on avaldatud usk arusaadav, seda ~~ngku~~ enam, et seda tõendavad, nagu hiljem näeme, faktid ehk tõeasjad. ~~vastavad voolu~~ Aga nii nimetatud ratsionalistid, kes ~~arvestavad~~ ainult loomuliku usku, toetatud väid mõistuse peale, ~~ei tunnistata üleloomuliku usku~~. Nad ütlevad, et ~~avaldatud ehk~~ üleloomulik usk on võimatu, sest võimatu on Jumala avaldamine; nende arvamise järele Jumal küll võib inimestele kõnelda, aga inimesed ei või jialgi olla kindlad, et seda kõneles Jumal. - Nad arvavad, et ~~avaldatud ei ole üleloomulikus~~ avaldamised usu kohta, ~~elles~~ ebakohased ja ilma sihitä, ~~on võimatu,~~ ~~nad on väinatuid~~ ~~jellepärad~~ arvesse vottes Jumala tarkust. - Ratsionalistide vastu ~~siis~~ peame tõendama, kaht järgmist väidet: 1) esimeseks - Jumal võib oma avaldamist nii võrd uskumiseväärseks teha, et iga selles suhtes ~~keitlasminton~~ võimatu ja 2) teiseks, Jumala avaldamine usu kohta

sugugi
pole mitte ebakohane ja ilma sihita, vaid vastupidi, ta on väga kasulik ja isegi tarvilik.-

Jumal imetegude ja ettekuulutustega tegi oma ~~avaldamist~~ nii võrd uskumisväärseks, et avaldamise tõelikuse üle ei või kahelda.

Jumal, andes inimestele avaldamist, selle ~~gauge~~ tahab, et inimesed seda võtaksid vastu.- Selleks sihiks Ta andis avaldatud usu le kindlaid tundemärke, mille abil võib seda usku äratunda, kui jumaliku ja uskumisväärset ~~jä~~ ^{teda} eraldada võltsitud uskudest.-

Need tundemärgid on kaht liiki: sisemised ja välised. Sisemised väljuvad avaldatud usu sisust enesest, ~~avaldatud usk ei sisalda mitte midagi mõistamatu, vastolulist või ebamoraalsest~~ mis ei sobiks Jumala ja inimese auväärususega, ~~vaid~~ ^U ~~ta~~ vastab inimliku loomuse ~~vajadusele~~, ta kuulutab kõrgeid tödesi, ta annab põhimõtteid, mis inimese südant õlistavad, ta peab kõiki inimesi Jumala ees ühesugusteks, mis tõttu ta rahuldab nii teadlase kui ka lihtsa inimese mõistust, juhatades ~~ühesuguselt~~ ^{inimesi} kõiki voorusse.-

Kuid sisemistest tundemärkidest ei ~~jatku~~, ^{neer} ~~sest~~ ^{on} ~~rahuldn~~ ^{rahuldn} ~~veenduda~~. Väga tihti juhtub, et mis ühele on ülev, see häib teisele lihtsana, ja isegi mõistatuna. Nii näituseks häis paganlastele Kristuse õpetus rumalusena, nagu sellest ütleb püha Paulus: "Meie kuulutame Kristust, kes risti löödud, mis Juuda rahvale pahanduseks, aga paganlastele jõleduseks on".- Sellepärastki Vatikani Konsilium ütleb: *Selleks, et meie usk nõustuks mõistu omalavaldamisega* *Tundemärkidega* sega, Jumal tahtis ~~ühendada~~ Püha Vaimu sisemiste ~~onudaga~~ -

tõendada) väliseid tundemärke (nimelt Toma poelt tehtud
tõesaju eriti) see on imetegusid ja ettekuulutusi, mis on jumaliku
avaldamise köige kindlamad ja Toma kohased tundemärgid, sest
nemad näitavad selgesti Jumala kõikvägevust ja lõpmatu tarkust.-

Sellepärast peale sisemiste jumaliku avaldamise tundemärki-
Need de on veel välised tundemärgid, see on imeteod ja ettekuulutused.

Kui sisemised tundemärgid osutuvad pigemini, et mingisugune töde
võib avaldatud olla, siis välised töenavad kindlasti, et ta oli
tegelikult avaldatud, ning sellepärast imeteod ja ettekuulutu-
sed ahnavad täieliku kindlust Jumala saadiku (Jumala poofläkitu-
mise kohta, kes heid tödesi kuulutab, ja ühtlasi Tema õpetuse
tõelikuse kohta. Kõik mõistlikud inimesed nõustuvad, et kui
Jumal teeb ilmset imetegu, antud avaldamise tõelikuse kinnita-
miseks, siis sellega kõiksugu kahtlus avaldamise kohta on
võimatu, -est Jumal ei või imeteoga valet kinnitada.-

Sellepärast nüüd tuleb meil töendada, et 1) esimeseks imeteod
on võimalikud ning 2) teiseks et tuntud olukordades võib kindlas-
ti töendada, et antud ilmumine on olnud töesti imetegu.-
Üleloomulikud

Imeteod, see on kuuldased ilmumised ja juhtumised, mida
ei või saavutada loomulikkude jöududega, on võimaliku. Sellega
nõustub isegi uskmatu kirjanik Rousseau, kes küsimise peale, kas
võib Jumal imetegu teha, kirjutab järgmiselt: "see küsimus, kui
pean avameelselt vastama, on pigemini mõistmatu, kui uskunatu;
niisugust, kes annaks selle küsimuse peale eitavat vastust, ei

peaks isegi karistama, jätkuks temaga toimetada, kui hullumeelsega... Sest kes väidaks avameelselt, et Jumal ei või imetegusid teha! "- Ja õigus - sest kes usub Jumala siise, Kes on loonud maailma ja korraldanud teda oma lõpmatu vägevusele kohaselt, ^{see} ~~niisuguse~~ ei või kahelda imetegude võimaluse üle, sest kaheldes seda, ta eitaks Jumala kõikvägevust.-

Sellepärastki sisemine veendumine imetegude võimalusest on inimeste juures nii üldine, et ei Juudid ega paganlased ega isegi kristliku usu tigedamat vaenlased, nagu Julian Apostat ja teised, ^{isegi} ei katsunud imetegude võimaluse vastu võidelda. - Peale selle ^{kõiki} ~~loukkiide rahvaste juures~~ ^{tootule} ~~isegi paganlased~~ mähvad kinnitavad oma usku imetegude võimaluse sisse, ~~sed~~ palvetades oma ebajumalate poole ja paludes nendelt önnituste körvaldamist, ~~ned~~ sellega avaldavad veendumist, et Jumal looduse seadustes ei ole jõutu, vaid Ta võib ^{tootule} nende tegutsemisesse vahelastuda.-

Kui siis mõned uskmatus ja avalikud usu vaenlased eitavad imetegude võimalust, siis nad teevad seda mitte mingisuguse veenduvat põhjuse pärast, vaid ainult sellepärast, et nad ei usu Jumala sisse. Sest imetegude võimalus on Jumala vägevuse ja üldse Jumala olemasolu nii loomulik ja loogiline järeldus, et igaüks oleks olnud vastlus enesega, kui ta uskudes kõikvägeva Jumala sisse, ei tunnistaks imetegude võimalust.-

Selle juures ~~isegi~~ ei või imestada, et uskmatus, eitades imetegude võimalust, isegi ei katsu selle kohta töendust anda; nad võtavad teevad endale selles suhtes põhimõttet, mida ei ole vaja töendada.-

Selle vastu meie väide, et imeteod on võimalikud, on toetatud kindlate tõenduste peale, mis enam, meie arutame seda asja üksikasjalikult, sest ta on põhimõtteline kristlikus usus. - Tütsa ^{seugugi} ~~ki~~ olnud eksinud ~~uskmatu~~ kirjanik Renan, väides, et katoliku usu tõelikkus toetub imetegude tõelikuse peale". - Sest usk avaldatud

Jumala poolt, peab omama Jumaliku tõsiduse pitsati; see on ta teatud ~~mis ületavad loodud loodus kõiki jõudus ja~~ peab omama ~~tundud~~ tundemärke, mille järele võih kergelt ära-

~~see usk~~ tunda, et ~~si~~ väljub Jumalalt. ~~Hu~~ Teavad siis olema olema tundud

mürgid, mis ~~ületavad~~ usu Jumalikust ja mis ~~ületavad~~ loodud loo-

~~duo kõiki jõudusid~~, ning need mürgid on just imeteod ja ettelu-
lutused. ~~Kas inimest on võimalikont ju kas nad tegelikult~~
~~juhtuvad, sellist saab kõne veel järgmisel joostustes. aam.~~

~~Just~~ sellepärist ~~usu~~ vaenlased eitavad imetegusid, sest, kui nad neid tunnistaksid, siis peaksid nad vastu võtma terve avaldatud usku ühes kõikide tödedega, mis ta enesest sisaldab. Selle asemel siis, et vastu-võtta võitlust üksikute usu artiklitega, ~~nad~~ tahavad körvaldada alust, mille peale usk toetub; see on ~~nad~~ tahed eitada usu jumaliku iseloomu ja sellepärist ~~nad~~ eitavad neid väliseid tõendusi, mis on Jumala avaldamise kõige tugevam katsekivi. -

Meie siis tõendades imetegude võimalust, selles ~~anaga~~ tõendamegi terve avaldatud usu tõelikust. -

Aga kõige pealt, mis on imetegu? Imetegu peab olema ilmumine erakordne, ~~ikkekõnnulik~~ taipav meeltega, kergelt nähtav, ja võrdlemisi haruldane, ~~muide~~ ta ei võiks inimeste tähelepanu köita ja ~~test~~

teenida kõrgemaid õtstarbeid, näituseks avaldatud tõe tõenda-miseks.- Aga seda pole veel küllalt.- Sest ~~on~~ mõnikord ^{juhtut} harul-dane ilmumine, mis paneb meid imestama, ~~sellepäast~~, et meie mitte teades tema tekkimise põhjust, ei või seda endale sel-~~a~~-tada.- Niisugune ilmumine on kummaline, kuid mitte imeline.

Mikspärast? Sellepärast, et lähema asjade uurimise juures osutub et see juhumine oli tekitatud üksi looduse jõududega, mis tõttu just see ei ole imetegu.- Tõeliku imeteo kõige tähtsam tundmärk on see, et ta ületab loodud looduse jõudusi ja selle-pärast ta ei või tekinud olla mitte mingisugusel viisil loo-duse jõududega, vaid ^{ta} nõuab Jumala ^{sis} otsekohest vaheleastunist looduse korrasse.- Selle ^{viimases} üksikasjas, mis eraldab imetegu igaiühest looduslikust ilmumisest, seisab ^{ja} imeteo terve tõenduslik jõud - sest Jumal oma tegutsemisega ei või ebatõtt tõendada ega meid petta.-

Teades ^{sii} milles seisab imetegu, nüüd võime tõendama alata, et imeteod on võimalikud; aga sellest alles tuttol pühapäeval.-

Aamen.-